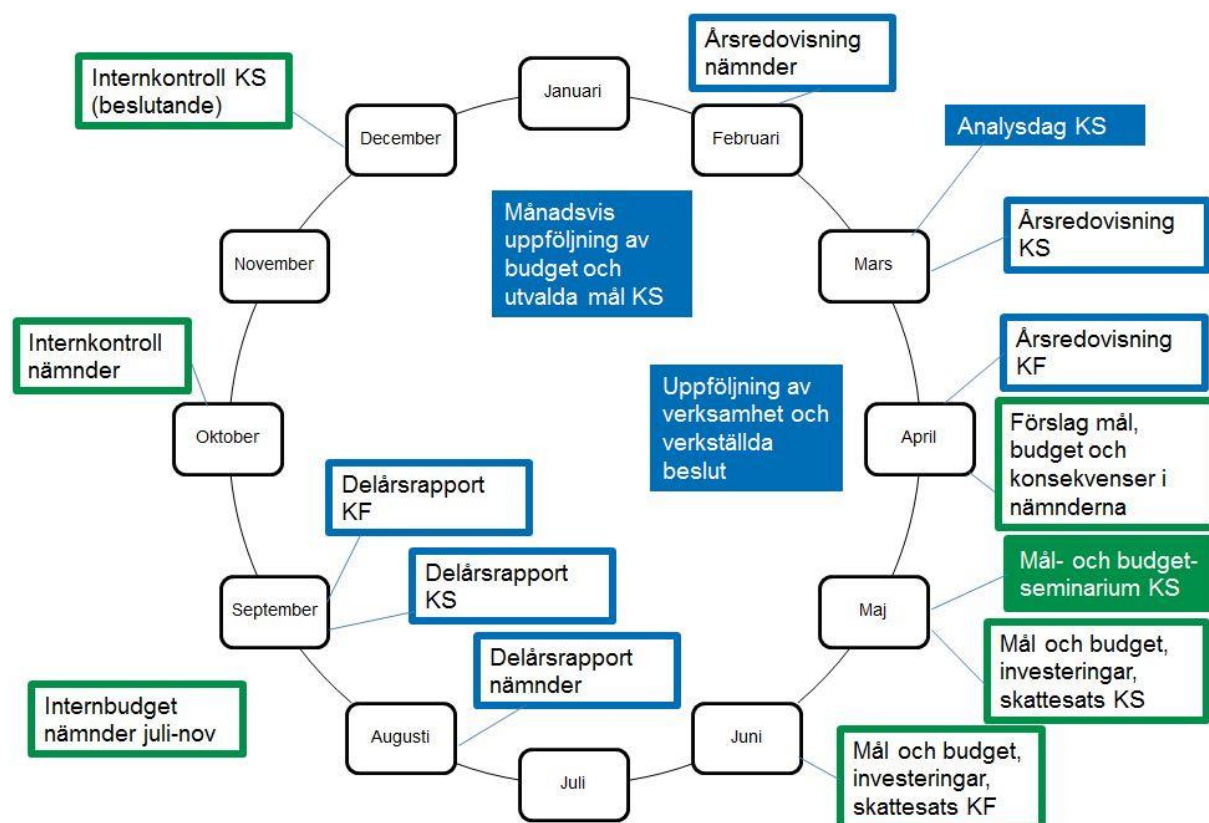

Bilaga 1 – Årshjul och anvisningar för planering och uppföljning år 2018

Enligt Kommunallagen ska kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår) med en plan för verksamheten och ekonomin. Budgeten ska innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål, som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år.

Viktiga datum	Beslut i nämnd (senast)	Behandling KS	Behandling KF
Årsredovisning och verksamhetsberättelser (inkl. uppföljning internkontroll)	16/2	26/3	25/4
Mål och budget (ska MBL-förhandlas innan nämndbeslut)	20/4	29/5	30/6
Delårsuppföljning per den 30 juni (inkl. uppföljning internkontroll)	17/8	18/9	26/9
Internkontrollplan	23/10	11/12	

Instruktioner för redovisning av mål och uppföljning

All redovisning sker i Stratsys. Se övergripande instruktioner under respektive rubrik i detta dokument, separat manual i Stratsys samt detaljerade anvisningar inlagda i Stratsys.

Årsredovisning och verksamhetsberättelser

Årsredovisningen innehåller förvaltningsberättelse med bland annat en analys om hur kommunen uppnått god ekonomisk hushållning genom måluppfyllelse av de övergripande målen och de finansiella målen. Den innehåller även en personalredovisning, ekonomisk översikt och analys och räkenskaper för hela kommunkoncernen. Verksamhetsberättelsen ska innehålla nämndernas och bolagens måluppfyllelse samt kommentarer och analys. Mer detaljerad anvisning finns i Stratsys.

Det är varje förvaltnings ansvar att genom internkontroll se till att följa gällande redovisningsprinciper för drift- och investeringsredovisning. Årsredovisningen ska innehålla sifvertabeller innehållande utfall, budget, avvikelse, investeringsredovisning och nyckeltal. Pågående investeringsprojekt ska sammanställas till årsredovisningen. Ombudgetering av investeringsprojekt kommer att behandlas restriktivt. Ekonomienheten fyller i alla belopp i Stratsys efter stoppdatum för redovisningen.

Texten för verksamhetsberättelsen (förutom måluppfyllelsen) rapporteras i Stratsys i version 2017 under flik *Rapporter*. Måluppfyllelsen rapporteras in i version 2017 under flik *Uppföljning*. Följ de detaljerade anvisningarna i Stratsys.

Förvaltningarna ska vara färdiga med uppföljning av mål med kommentarer och analys till årsredovisningen i Stratsys den 9 februari. Nämndernas verksamhetsberättelser ska vara behandlade i sin helhet i nämnd senast den 16 februari. Då ska även uppföljning av hela internkontrollplanen vara genomförd av nämnder och bolagskoncernen. Uppföljning ska göras av riskerna i Stratsys i version *2017 Intern kontroll*. Uppföljning ska även göras av kontrollmomenten och innehålla åtgärder som vidtagits och beslutats. I fliken *Rapporter* ska text skrivas under rubrikerna Inledning, Sammanfattning av kontrollmiljön, Slutsatser av uppföljning och Förslag till beslut. Mer detaljerad anvisning finns i Stratsys.

Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen ska lämna in preliminärt bokslut 31 januari samt lämna in analys och kommentarer till årsredovisningen den 23 februari.

Kommunkoncernen lämnar specifikationer över fordringar, skulder samt rörelsens kostnader och intäkter till ekonomienheten senast den 19 februari. Kommunkoncernen ska vara färdig med årsredovisningen den 26 februari.

Preliminärt ekonomiskt resultat redovisas för beredande kommunstyrelsen den 27 februari.

Den 2 mars kallas kommunstyrelsen, kommunchef, förvaltnings/stabschefer, VD i kommunala bolag och dotterbolag, samt ordförande i nämnder och kommunala bolag till kommunstyrelsens analysdag för att presentera en analys av vad som händer under föregående år och vilka slutsatser man kan dra av det. Analysen ska återkoppla till inriktningsmålen i utvecklingsstrategin. Syftet är att analysdagen ska utgöra underlag för den kommande planeringsprocessen. Om det finns partier som är representerade i kommunfullmäktige, men inte i kommunstyrelsen, får en representant från det partiet medverka.

Följande ska redovisas och analyseras:

- Redovisning av resultat, inklusive kopplingen mellan resurser och resultat.
- Avvikelse/väsentlighetsanalys: vilka mål nåddes inte/överträffades? Vilka av dessa avvikelser är väsentliga att fokusera på framåt/vad är vi tillräckligt bra på?
- I de fall målen inte uppnåtts – analysera varför det ser ut som det gör.
- Beskriv vad behöver förbättras för att målen ska uppnås (inklusive eventuella budgetkonsekvenser).

I chefshandboken finns en analysmodell som kan vara till stöd för analysen.

En mall för presentationen kommer att skickas ut till förvaltningschefer och bolagens VD inför analysdagen.

Vid analysdagen ges även planeringsförutsättningarna, som exempelvis befolkningsprognos, prognos över volymförändringar, skatteunderlag och omvärldsanalys.

Kommunstyrelsen beslutar om sammanställd årsredovisning den 26 mars, kommunfullmäktige den 25 april.

Mål och budget

Kommunstyrelsen har en analysdag den 2 mars, samt mål- och budgetseminarium den 4 maj. Analysdagen är beskriven under rubriken Årsredovisning och verksamhetsberättelser.

Vid mål- och budgetseminariet deltar kommunstyrelsen, kommunchef, förvaltnings/stabschefer, VD i kommunala bolag och dotterbolag, samt ordförande i nämnder och kommunala bolag. Om det finns partier som är representerade i kommunfullmäktige, men inte i kommunstyrelsen, får en representant från det partiet medverka.

Varje nämnd/förvaltning ska ta fram förslag till budget för nämnden och göra konsekvensbeskrivningar som fokuserar på effekten för verksamheten av de givna budgettramarna. Nämndernas budgetförslag ska innan det tas i nämnd, förhandlas enligt MBL § 11 på nämnd- och styrelsenivå och protokollen ska lämnas in till ekonomienheten. Även nämndprotokoll ska lämnas in till ekonomienheten.

Budget med konsekvensbeskrivning 2019-2021 inklusive nämndmål och texter under rubrikerna Ekonomi, Framtid och utveckling, samt eventuella förändringar i investeringsbudgeten ska rapporteras i Stratsys och antas i nämnd senast den 20 april. För förslag till investeringar ska *Riktlinjer för investeringar* följas.

Konsekvensbeskrivningen rapporteras i Stratsys i version *Planering 2019* under flik *Rapporter*.

Nämndmålen rapporteras i Stratsys i version *Planering 2019* under flik *Planering*.

Konsekvensbeskrivningarna presenteras för kommunstyrelsen vid mål- och budgetseminariet den 4 maj, då förslag till mål och budget 2019-2021 bereds.

Mål och budget 2019-2021 beslutas av kommunstyrelsen den 29 maj och kommunfullmäktige den 13 juni.

Delårsuppföljning per den 30 juni

Senaste dag för inrapportering i Stratsys är den 17 augusti. Delårsuppföljningen ska då vara behandlad av respektive nämnd. Delårsuppföljningen behandlas av kommunstyrelsen den 18 september och kommunfullmäktige den 26 september.

Kommunkoncernen samt Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen ska lämna in delårsuppföljningen den 17 augusti.

Avstämning av internkontrollplanen ska göras av nämnder och bolagskoncernen. Dels görs uppföljning av de risker som är planerade att följas upp halvårsvis i Stratsys i version 2018 *Intern kontroll*. Uppföljning ska ske av kontrollmomenten och även innehålla åtgärder som vidtagits och beslutats. I rapportläget ska text skrivas under rubrikerna Inledning, Sammanfattning av kontrollmiljön, Slutsatser av uppföljning och Förslag till beslut. Mer detaljerad anvisning finns i Stratsys.

Nämnderna

Analys av respektive nämnds mål, inklusive en helårsprognos för om målen bedöms uppnås under året, ska ingå i delårsuppföljningen och rapporteras in i Stratsys i version 2018 under flik *Uppföljning*.

Nämnderna ska analysera verksamheten under rubrikerna: Ekonomi, Måluppfyllelse, samt Planerade förbättringsåtgärder i Stratsys i version 2018 under flik *Rapporter*.

Uppföljning av driftbudgeten ska omfatta periodiserat resultat per den 30 juni och helårsprognos på verksamhet två positioner. Förvaltningarna ansvarar för att kostnader och intäkter är rätt periodiserade. Månadsbrytning för juni är 13 juli, därefter kommer ekonomienheten lägga in siffror i Stratsys för analys, kommentarer och helårsprognos. Avvikelser mot budget ska analyseras och kommenteras. Investeringarna redovisas per projekt och analyseras och kommenteras.

Kommunkoncernen

Driftbudgeten ska omfatta periodiserat resultat per 30 juni och helårsprognos, dels för bolagskoncernen Linde Stadshus AB och dels per bolag. En balans- och resultaträkning för Linde Stadshus AB ska redovisa utfall per 30 juni med helårsprognos på balans- och resultaträkningen. Bolagen ska kommentera utfall och helårsprognos. Investeringssprojekten ska analyseras och kommenteras. Redovisning av elimineringar mellan kommunen och bolagen ska ske.

Internkontroll

En risk- och väsentlighetsanalys ska ingå i internkontrollplanen. Risk- och väsentlighetsanalysen avser att identifiera och kartlägga händelser som medför en risk att inte nå önskat resultat. Riskerna ska även värderas utifrån sannolikheten för att de kan inträffa och vad konsekvensen blir om de inträffar. Analysen ska innehålla beslut om hur riskerna ska hanteras genom att undvika risken genom att förändra eller ta bort de effekter som ger upphov till risken. Det kan också handla om att begränsa en risk till en accepterad nivå genom att minska sannolikheten och/eller konsekvensen att en händelse inträffar. Den ska även innehålla till vem uppföljningen ska rapporteras, omfattning på uppföljningen och när rapporteringen ska ske.

Risk- och väsentlighetsanalysen ska ställas upp enligt inlagda anvisningar i Stratsys. Internkontrollplan med en risk- och väsentlighetsanalys ska läggas in i Stratsys och behandlas i respektive nämnd senast under oktober och antas i kommunstyrelsen den 11 december.

Internkontrollplanen rapporteras i Stratsys i version *Planering 2019* under flik *Planering*. Internkontrollplanen tas även fram som rapport. Text skrivs i rapportläget under rubrikerna Inledning, Nämndens arbete med intern kontroll, Kommande fokusområden för intern kontroll och Förslag till beslut.

Uppföljningen av internkontrollplanen sker i samband med årsredovisning och delårsredovisning, se information under respektive rubrik.

Månadsvisa uppföljningar

Månadsvisa uppföljningar (förutom januari, juli och augusti) ska ske från nämnder, bolagskoncernen och Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen. Nämnderna behandlar uppföljningarna parallellt med att den behandlas i kommunstyrelsen.

Månadsuppföljningarna innehåller uppföljning av ekonomi och verksamhet. Den ekonomiska rapporteringen ska innehålla en helårsprognos med analys och kommentar till eventuell avvikelse på två positioner. Verksamhetsresultat redovisas och analyseras under året när resultatet finns tillgängligt. Som en del i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen även dialog med nämnder, kommunalförbund och bolagskoncernen under året. Tidpunkt framgår av tabellen nedan. Enligt § 15 i bolagsordningen för Linde Stadshus AB har kommunstyrelsen rätt att inspektera bolaget och dess verksamhet när man finner det lämpligt.

Utöver detta kallar kommunstyrelsen ansvarig förvaltningschef eller VD i bolag vid större avvikelse i budget eller verksamhet.

Tidplan för månadsuppföljning:

Månad	Uppföljnings-månad	Dialog med verksamheter	Stoppdag ekonomi-enheten	Stoppdag KS	KS
Februari		Stöd och strategi			27
Mars	Februari	Nerikes Brandkår	12	19	26
April	Mars	Socialnämnden	12	16	23
Maj	April	Linde Stadshus AB	15	22	29
Juni	Maj	Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen	4	29/5	5
Juli					
Augusti		Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen			28
September	Juni (se tidplan under delårs-uppföljning)	Barn- och utbildningsnämnden			18
Oktober	September	Tillväxt	10	16	23
November	Oktober	Bergslagens överförmyndarnämnd	14	20	27
December	November		7	4	11

Uppföljning av verksamheterna och verkställda beslut

Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska rapportering av hur beslut verkställts ske både till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Den nämnd/bolag/verksamhet som fått ett uppdrag av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige ska redovisa hur beslutet verkställts när uppdraget är avslutat. Detta görs skriftligt genom att fylla i en lista som finns under G:Kommun.

Redovisning av beslut som inte verkställts ska kontinuerligt ske till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. De förvaltningschefer som är ansvarig för den verksamhet som brustit i verkställigheten ska redogöra för kommunstyrelsen varför beslutet inte verkställts i tid och vad som krävs för att beslutet ska kunna verkställas. Detta protokollförs i kommunstyrelsen och protokollutdraget meddelas kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige ska få en rapport av nämndernas verksamhet, utöver det som framgår i delårsbokslut och årsredovisning.

Hantering av synpunkter och förbättringsidéer

I arbetet med ständiga förbättringar är det viktigt att ta tillvara synpunkter och förbättringsidéer som kommer från invånare och medarbetare. På kommunens webbplats kan man via ett webbformulär lämna återkoppling på valfri verksamhet. Formuläret är kopplat till respektive förvaltnings/verksamhets funktionsbrevlåda. Ansvarig registrator fördelar därefter ut återkopplingen till rätt verksamhet/funktion.

All återkoppling ska diarieföras inom respektive verksamhet enligt de rutiner som finns och tas tillvara av verksamheten. Personen som lämnat återkopplingen ska alltid kontaktas av berörd verksamhet/funktion om den inte gjorts anonymt.

Återkopplingen där även åtgärden anges ska sammanställas en gång per halvår och redovisas till kommunstyrelsen.